

Комп'ютерні терміни в офіційно-діловому дискурсі: мовностилістичні аспекти

Ірина Ментинська

Кафедра української мови, Національний університет "Львівська політехніка",
УКРАЇНА, м. Львів, вул. С. Бандери, 12,
E-mail: imentynska31@ukr.net

Abstract – The article is deals with the problems we face in official discourse of the business, including the use of computer terminology in official papers. The attention is drawn to the common errors at the lexical, morphological and syntactic linguistic level.

Ключові слова – українська мова, офіційно-діловий стиль, дискурс, комп'ютерна термінологія, морфологічні норми, лексичні норми, словотвірні норми, синтаксичні норми.

I. Вступ

Характерною тенденцією офіційно-ділового дискурсу останнім часом є намагання вести різноманітну документацію, зокрема інструкції до використання, заявки, супровідні листи, технічні вимоги, технічні паспорти, накладні тощо, українською мовою та згідно з чинним правописом і нормами української мови. Культура офіційно-ділового дискурсу передбачає чітке дотримання загальноприйнятих форм і вимог ділового спілкування.

II. Основна частина

Незважаючи на досить-таки ґрунтовне опрацювання комп'ютерної термінології, спостерігаємо деякі типові помилки та відхилення від норми на різних мовних рівнях в офіційно-діловому дискурсі.

На **лексичному** рівні наявні такі помилки:

а) уживання словосполук у невласливому для контексту значенні: **об'єм оперативної пам'яті** замість **обсяг оперативної пам'яті**, **зраниці** замість **межі**;

б) невиправдане використання тавтології: **комплект програмного забезпечення замовляє замовник при замовленні**, а треба: **комплект програмного замість забезпечення визначає клієнт під час замовлення** (або в замовленні);

На **морфологічному** рівні:

а) проблемним залишається вживання закінчень **-а(-я); -у(-ю)** родового відмінка однини в терміноодинацях чоловічого роду II відміни: **системного блоку** (слід уживати **блока**);

б) ненормативне вживання роду іменників: **блоки системні повинні витримувати дію електростатичних розрядів по ступені**

*жорсткості... (із інструкції до застосування), а треба: системні блоки повинні витримувати дію електростатичних розрядів за ступенем жорсткості... (іменник **ступінь** чоловічого роду);*

в) ненормативне вживання активних дієприкметників теперішнього часу: ***доповнююча операція** (із технічних умов), а треба **доповнювальна операція**.*

На ***синтаксичному*** рівні:

а) недоречне вживання пасивних конструкцій: *наданими виробником для даного виду програмного забезпечення (із технічних умов) треба надав виробник для цього виду програмного забезпечення.*

б) ненормативні приєдникові конструкції: *системні блоки перевіряють на **відповідність вимогам** (із технічних вимог), а треба системні блоки перевіряють **на відповідність до вимог...**; зберігати працездатність **при** допустимих відхилах параметрів напруги та частоти згідно з ГОСТ 13109 (із технічних вимог), а треба зберігати працездатність **за** допустимих відхилень параметрів напруги та частоти згідно з ГОСТ 13109.*

в) непрямий порядок слів. В офіційно-діловому стилі непрямий порядок слів може змінити, спотворити зміст сказаного і спричинити двозначність повідомлення: ***драйвер** надає розробник, а краще: **розробник** надає драйвер.*

Висновок

Аналіз уживання комп'ютерної термінології в офіційно-діловому стилі показує, що в сучасному українському офіційно-діловому дискурсі активно використовують комп'ютерні терміноодиниці та терміносполуки; помітні певні хиби та неточності на лексичному мовному рівні (уживання терміносполук у невластивому контексті, невиправдане використання тавтології); частими є порушення граматичних норм (ненормативне вживання роду іменників, закінчень родового відмінка однини іменників II відміни чоловічого роду, ненормативне вживання активних дієприкметників теперішнього часу, невдале використання пасивних конструкцій та непрямого порядку слів, ненормативне вживання приєдникових конструкцій).

Відтак, щоб не спотворювати змісту службового документа, зберегти чіткість, зрозумілість, однозначність висловлювань, слід використовувати доречні, лексикографічно опрацьовані комп'ютерні терміни, що відповідають нормам української мови, а також вимогам офіційно-ділового та науково-технічного мовлення.